

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
PLENUL

HOTĂRÂRE nr. 810

din 07 Mai 2009

Prin nota nr. 2/1182/1154/DRUO/14158/ST/2009, Direcția resurse umane și organizare a înaintat Plenului Consiliului Superior al Magistraturii solicitarea Institutului Național al Magistraturii de aprobare a Strategiei formării inițiale 2009 – 2012.

Analizând nota Direcția resurse umane și organizare și văzând înscrisurile atașate, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii reține următoarele:

Prin adresa nr. 116/2009, înregistrată sub nr. 1/1182/1154/2009, Institutul Național al Magistraturii a transmis, spre a fi supusă aprobării Plenului, Strategia formării inițiale 2009-2012, adoptată în ședința Consiliului științific din data de 16.12.2008.

Stabilirea obiectivelor formării inițiale 2009-2011, ca fundamente în elaborarea strategiilor Institutului Național al Magistraturii, se subsumează obiectivelor Consiliului Superior al Magistraturii în acest domeniu, având în vedere rolul acestuia de coordonator al activității Institutului Național al Magistraturii conferit de dispozițiile art. 34 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare și are la bază Strategia de formare inițială pentru anii 2004-2007, actualizată în funcție de propunerile instanțelor și parchetelor, de obligațiile ce revin Consiliului Superior al Magistraturii și Institutului Național al Magistraturii cu privire la formarea profesională care reies din analiza documentelor strategice care conțin

angajamentele României rezultate din actul aderării și din analiza documentelor, studiilor sau rapoartelor internaționale referitoare la sistemul judiciar ori statutul judecătorilor și procurorilor, precum și de obligațiile ce revin Consiliului Superior al Magistraturii și Institutului Național al Magistraturii cu privire la formarea profesională rezultate din dispozițiile legale în vigoare.

De asemenea, Plenul mai reține că, în mod corect, Comisia resurse umane, în ședința din data de 28.04.2009, a propus ca statutul tutorelui de practică să reprezinte un capitol distinct în cadrul statutului formatorului.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 103 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare și al dispozițiilor art. 16 alin. (5) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu majoritatea voturilor membrilor prezenți;

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII HOTĂRĂȘTE

Art.1 - Aprobă Strategia formării inițiale pentru perioada 2009 – 2012, adoptată de Institutul Național al Magistraturii, cu observațiile formulate de Comisia resurse umane, conform Anexei, care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art.2 - Prezenta hotărâre se comunică Direcției resurse umane și organizare și Institutului Național al Magistraturii, pentru a fi pusă în aplicare, conform legii.

Dată în București, la data de 07 Mai 2009

Președinte,

Judecător Viorel Virgil **ANDREIEȘ**

STRATEGIA FORMĂRII INIȚIALE ÎN INM 2009 - 2012

1. Context și Argumente

1.1. Context

La data de 1 ianuarie 2007, România s-a integrat în Uniunea Europeană, cu toate drepturile și obligațiile care decurg din această calitate.

1.1.1. Constituția României

Constituția României, modificată și completată prin Legea nr. 429/2003, stabilește principiile generale privitoare la justiție:

- România este un stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme.
- Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor – legislativă, executivă și judecătorească – în cadrul democrației constituționale.
- Justiția este unică, imparțială și egală pentru toți și se înfăptuiește în numele legii.
- Consiliul Superior al Magistraturii (în continuare, CSM) este garantul independenței justiției.

1.1.2. Cadrul legislativ referitor la reforma justiției

Aceste principii au fost reluate și detaliate prin pachetul legislativ referitor la reforma justiției (legea de organizare judiciară, legea privind statutul magistratului și legea de organizare și funcționare a CSM), arătându-se că:

- Institutul Național al Magistraturii (în continuare INM) este instituția publică responsabilă cu formarea inițială a judecătorilor și procurorilor, formarea profesională continuă a magistraților în funcție precum și formarea formatorilor.
- INM se află în coordonarea CSM.

1.1.3.Strategia generală de reformă a sistemului judiciar

Întrucât, pentru moment, nu există o strategie de reformă a sistemului judiciar pentru perioada în curs, prezenta strategie este conformă cu obiectivele strategiei de reformă a sistemului judiciar pentru perioada 2005-2007, adoptată prin Hotărârea Guvernului nr. 232/30 martie 2005, prin care au fost stabilite obiectivele majore ale reformei justiției în România:

- consolidarea statului de drept și a supremației legii;
- garantarea unei reale separații și a echilibrului puterilor în stat, prin consolidarea independenței puterii judecătorești;
- respectarea drepturilor omului;
- adoptarea celor mai bune practici europene legate de funcționarea sistemului judiciar;
- asigurarea transparenței actului de justiție;
- consolidarea dialogului cu societatea civilă și implicarea acesteia în procesul de reformă;
- crearea premiselor cooperării judiciare pentru integrarea în spațiul european de libertate, securitate și justiție;
- asigurarea deplinei compatibilități instituționale și legislative cu sistemele judiciare europene și cu acquis-ul comunitar.

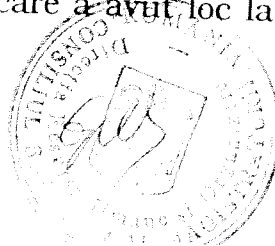
1.1.4.Profilul magistratului

Definirea obiectivelor formării inițiale trebuie să pornească de la cerințele de bază ale exercitării profesiei de magistrat în sistemul juridic românesc, astfel cum au fost ele definite în documentul **„Profilul magistratului în sistemul juridic din România”**, cerințe care derivă din nevoia sau cerința de bază a sistemului juridic românesc, aceea de rezolvare corectă și imparțială a tuturor cazurilor particulare.

Consecvent acestui principiu, Institutul Național al Magistraturii, prin programele sale de formare inițială, trebuie să pregătească magistrați care să corespundă acestui profil, capabili să răspundă acestei cerințe.

1.1.5.Documente și afiliere internațională

- **Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni** în Opiniile sale Consultative a inclus și documentul „Formarea inițială și continuă corespunzătoare la nivel național și european” (Opinia nr.4), document de referință pentru activitatea de formare inițială din cadrul INM.
- Începând din **noiembrie 2003**, Institutul Național al Magistraturii este membru al **Rețelei de la Lisabona (organism care regroupează instituțiile de formare a magistraților din statele membre ale Consiliului European)**, rețea în cadrul căreia au fost elaborate o serie de documente foarte importante referitoare la formarea inițială a viitorilor magistrați. În perioada 30 – 31 octombrie 2008, în cadrul celei de a 10-a reuniuni plenare a statelor membre care a avut loc la

- Strasbourg, Institutul Național al Magistraturii a fost desemnat, în unanimitate, membru al Biroului permanent al Rețelei.
- Ca urmare a progreselor înregistrate pe parcursul ultimilor ani și a implicării în activitățile **Rețelei Europene de Formare Judiciară**, **Institutul Național al Magistraturii a obținut în unanimitate, în urma reuniunii de la Trier desfășurată în perioada 11-13 iunie 2007, statutul de membru cu drepturi depline al EJTN** (organizație internațională care cuprinde instituțiile responsabile cu pregătirea în domeniul judiciar din Uniunea Europeană). De asemenea, INM a fost ales, pentru un mandat de 3 ani, ca **membru al Comitetului de Pilotaj, organul de decizie al EJTN între două Adunări Generale**. În plus, INM a fost desemnat, recent, membru al Grupurilor de lucru „Relații externe”, „Programe” și „Tehnologii” ale Rețelei.

1.1.6. Metodologia folosită pentru realizarea prezentei strategii

Prezenta strategie are în vedere, dincolo de obiectivele arătate anterior, și continuarea Direcțiilor de acțiune incluse în aceeași strategie.

Luând în considerare succesul activității I.N.M. în perioada anterioară, concretizat în îmbunătățirea activității de formare atât la nivel obiectiv, cât și la imaginii publice cu privire la acest proces, unul dintre principiile care au stat la baza dezvoltării prezentei strategii a fost acela al **continuității**. Cu alte cuvinte, scopurile incluse în strategia corespunzătoare perioadei anterioare au fost preluate și propusă continuarea lor, acolo unde aceasta este posibilă.

În plus, pentru a asigura o bază practică acestui demers, corpul magistraților a fost consultat cu privire la actualitatea obiectivelor incluse în strategiile anterioare, precum și cu privire la necesitatea stabilirii unor obiective noi. Rezultatele acestei cercetări sunt integral incluse în prezentul document. Prin urmare, un al doilea principiu în elaborarea acestei strategii a fost **adaptarea formării inițiale la nevoile sistemului judiciar**.

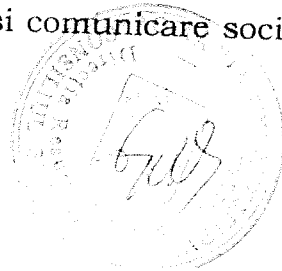
A treia sursă a prezentei strategii o reprezintă **cercetarea evoluțiilor** pe care le-a cunoscut, în plan european, procesul de formare a magistraților.

1.1.7. Contextul în care funcționează INM

Contextul social și politic în care își desfășoară INM activitatea este extrem de important și își găsește reflectare, anual, în politica INM privitoare la programele de formare inițială și continuă.

În consecință, programele de formare inițială vor reflecta acest context, punându-se accentul pe:

- deschidere europeană,
- lupta împotriva corupției,
- relația cu mass-media și societatea civilă,
- independența formării profesionale de influențele puterii executive,
- îmbunătățirea abilităților de cunoaștere și comunicare socială ale magistratului.

1.2. Argumente

1.2.1. Independența justiției conferă fiecărui magistrat drepturi, dar îi creează și obligații, printre care cele de natură etică ocupă un loc aparte. Astfel, obligația de a se achita de funcțiile judiciare cu profesionalism și diligență presupune din partea magistraților o competență profesională serioasă, constituită, întreținută și dezvoltată prin intermediul formării.

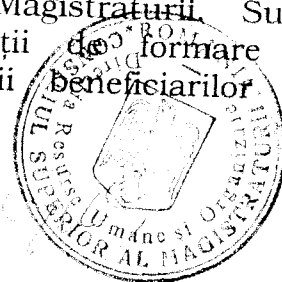
1.2.2. Existența unei formări serioase, aprofundate și diversificate a celor selectați pentru a deveni magistrați reprezintă o condiție indispensabilă pentru ca aceștia să își exercite profesia cu competență. O astfel de formare reprezintă și o garanție a independenței și imparțialității magistraților, în conformitate cu cerințele Convenției Europene a Drepturilor Omului.

1.2.3. O atenție deosebită se va acorda studierii metodologiei actului de justiție, pornindu-se de la premisa ca un set de reguli unitare referitoare la modul de desfășurare a activității de magistrat va putea conduce la creșterea predictibilității actului de justiție și la asigurarea unității practicii judecătorești. De asemenea, începând cu anul universitar 2008 – 2009, în curricula de formare inițială a fost introdusă o nouă disciplină – Comunicare, având în vedere necesitatea dezvoltării abilităților de comunicare ale auditorilor de justiție. Introducerea acestei discipline a fost justificată de prioritățile rezultate din Raportul Comisiei Europene către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul mecanismului de cooperare și verificare, dat publicității la data de 23 iulie 2008.

1.2.4. Formarea trebuie să ofere magistraților cunoștințe juridice aprofundate de drept substanțial național și internațional precum și de procedură exclusiv prin tratarea unor chestiuni de ordin practic, reieșite din activitatea cotidiană a magistratului. Formarea magistraților nu se limitează însă la inițierea în tehnica soluționării litigiilor ci presupune dezvoltarea unei sensibilități sociale și a înțelegerii complexității vieții în societate. Este necesară, așadar o formare pluralistă care să garanteze și să întărească existența unui spirit deschis al magistraților, inclusiv prin tratarea unor teme transversale, care să includă domenii juridice și nejuridice (cultura administrativă și cooperarea între instituții, rolul organizațiilor neguvernamentale).

1.2.5. Dezvoltarea abilităților sociale se va însoți de un accent pus pe etica și deontologia profesionale, care vor putea garanta atât îndeplinirea în mod responsabil a îndatoririlor profesionale, dezvoltarea conștiinței de apartenență la un corp profesional condus de aceleași valori europene, cât și schimbarea graduală a percepției publice asupra sistemului.

1.2.6. Formarea magistraților este asigurată de către INM, instituție publică aflată în coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii. Sunt astfel respectate principiile: independenței activității de formare a magistraților față de puterea executivă, consultării beneficiarilor la

asigurarea formării și al separării între funcțiile, pe de o parte, de asigurare a formării și, pe de altă parte, de asigurare a respectării disciplinei și obligațiilor deontologice.

1.2.7. Promovarea examenului de admitere la Institutul Național al Magistraturii urmată de absolvirea cursurilor de formare inițială reprezintă principala cale de acces în magistratură. Astfel, este necesară creșterea numărului de locuri pentru formarea inițială, pentru a evita recurgerea la unele modalități de recrutare cu caracter excepțional.

1.2.8. Stabilirea programelor și a metodelor de formare se realizează în mod regulat pe baza consultării beneficiarilor formării și a societății civile, precum și a evaluării performanțelor anilor anteriori. Menținerea unui nivel ridicat al formării se va realiza inclusiv prin schimbul regulat de formatori între instituțiile de formare europene, cu privire la metodele și tehnicile didactice.

1.2.9. Deschiderea frontierelor și integrarea recentă în spațiul juridic european au semnificația transformării judecătorului român într-un judecător european, cu toate consecințele ce decurg de aici, aplicarea directă a dreptului comunitar și a jurisprudenței Curții Europene de Justiție și a Curții Europene a Drepturilor Omului fiind doar una dintre acestea. O altă consecință este creșterea importanței studierii limbilor străine, în special a limbajului juridic, abilitate care va putea fi folosită, dincolo de dezvoltarea profesională, în cooperarea juridică internațională și în stagiile la instanțe și parchete străine.

1.2.10. Formatorii INM sunt aleși dintre cei mai buni profesioniști în domeniile lor de activitate – cu preponderență din rândul magistraților – și sunt selectați conform unei proceduri transparente pe baza cunoștințelor în domeniul respectiv și al aptitudinilor didactice, conform Hotărârii Plenului CSM nr.613/2007 de aprobare a „Statutului formatorului INM – recrutare, evaluare și revocare”.

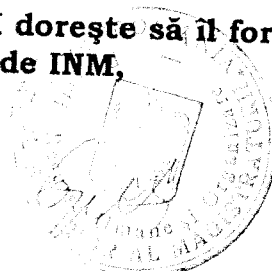
1.2.11. Asigurarea calității formării judiciare europene prin elaborarea unor standarde de formare judiciară și a unor programe de nivel înalt și promovarea schimbului de informații și de bune practici între instituțiile de formare judiciară europene.

2. Prezentarea strategiei. Obiective și principii. Măsuri de implementare

2.1. Obiective

Optimizarea calității formării inițiale la INM vizează următoarele chestiuni:

- a) definirea tipului de magistrat pe care INM dorește să îl formeze,**
- b) optimizarea conținutului formării oferite de INM,**

- c) perfecționarea metodelor pedagogice folosite,
- d) consolidarea și perfecționarea corpului de formatori INM,
- e) asigurarea resurselor materiale și de personal necesare.

2.1.1. Tipul de magistrat pe care dorește să îl formeze INM

În cadrul acestei problematice, se disting două aspecte principale:

A. Recrutarea auditorilor de justiție

B. Formarea inițială din cadrul INM

A. Optimizarea metodelor de selecție a auditorilor de justiție este un obiectiv strategic al INM, constituind totodată o reflectare a uneia dintre principalele direcții de acțiune evidențiate în Planul managerial al Președintelui CSM, respectiv: *„Îmbunătățirea continuă a politicii de resurse umane în ceea ce privește sistemul judiciar, în vederea asigurării necesarului de magistrați în condițiile menținerii unor înalte standarde de competență și integritate.”*

Procesul de selecție a magistraților are la bază exclusiv criteriul competenței profesionale și al bunei reputații și se realizează de regulă prin concurs, cu respectarea principiilor transparenței, egalității de șanse între candidați și anonimatului probelor.

Examenul de admitere la INM este deschis tuturor absolvenților unei facultăți de drept care au obținut licența în drept, indiferent de vechimea acestora în funcții juridice.

Probele examenului de admitere vizează selectarea acelor candidați care întrunesc următoarele calități:

- o *bună cunoaștere a principalelor ramuri și instituții de drept*, întrucât formarea inițială în cadrul INM nu dublează cele studiate în facultate, este necesară verificarea cunoștințelor fundamentale de drept cu ocazia examenului de admitere,
- *capacitatea de a interpreta și aplica normele de drept*,
- *existența unei gândiri logice, structurate.*

În condițiile în care supraîncărcarea instanțelor este o țară a sistemului judiciar din România, în *Principalele sale direcții de acțiune*, CSM apreciază ca fiind *„esențială ocuparea posturilor vacante din sistem”*, urmând însă ca *„recrutarea tinerilor magistrați, (...) să se facă cu menținerea unui înalt grad de exigență, care să asigure posibilitatea funcționării eficiente a acestora în cadrul sistemului.”*

În acest sens, eforturile CSM și INM în ultimii ani s-au concentrat, în ceea ce privește sistemul de selecție a magistraților, pe **reforma** acestuia, astfel încât accentul să cadă tocmai pe *capacitatea de a interpreta și aplica normele de drept și pe existența unei gândiri logice, structurate.*

B. Tipul de magistrat pe care INM dorește să îl formeze trebuie să corespundă „Profilului magistratului în sistemul juridic din România”, după al cărui model se impune elaborarea unui Profil al auditorului de justiție al INM. Procesul de selectarea a magistraților, precum și formarea inițială în cadrul INM trebuie să se grefeze pe acest profil al magistratului, tinzând să

dezvolte, prin programele sale, acele calități și aptitudini evidențiate ca esențiale pentru un magistrat, iar metodele pedagogice utilizate trebuie selectate astfel încât demersul să se bucure de o eficiență maximă.

Aceste calități și aptitudini care ar trebui să caracterizeze, în mod ideal, magistratul pot fi clasificate în trei categorii: **competențe instrumentale** (capacitate de analiză și sinteză, capacitatea de organizare și planificare, de a stabili priorități, cunoștințe generale de bază, cunoștințe de bază necesare unei profesii de magistrat și integritatea profesională, autoritate, disponibilitatea în îndeplinirea îndatoririlor profesionale s.a.), **competențe interpersonale** (capacitatea de evaluare și autoevaluare, capacitatea de a lucra în echipă, de a face schimb de cunoștințe, abilități interpersonale, atitudinea în relațiile cu colegii) și **competențe sistemice** (capacitatea de a transpune în practică cunoștințele dobândite, abilități de cercetare, capacitatea de a învăța, deschiderea pentru informații, argumente noi, capacitate de adaptare la noi situații, creativitate).

Pentru a corespunde acestui profil, programele de formare inițială ale **Institutului Național al Magistraturii** trebuie să-i ajute pe viitorii magistrați:

1. Să fie capabili să gândească independent în chestiuni juridice.
2. Să recunoască factorii intrapersonali care le pot împiedica judecata corectă (chiar în condițiile unor cunoștințe temeinice).
3. Să înțeleagă societatea românească, comunitatea în care trăiesc, să poată aprecia și accepta nevoia supremației legii în societate, să se simtă angajați în restabilirea încrederii cetățenilor în justiție.
4. Să manifeste integritate morală; să aibă capacitatea și curajul îmbunătățirii mediului social intraorganizațional în care își desfășoară activitatea profesională.
5. Să comunice clar și logic și să fie receptivi la informația care le poate îmbunătăți mesajul.
6. Să fie credibili, demni de încredere.
7. Să fie eficienți în managementul propriilor îndatoriri și să contribuie la îmbunătățirea administrării instanței

Totodată, programele de formare inițială trebuie să urmărească dezvoltarea **calităților mentale** care satisfac cerințele profesiei de magistrat derivate, la rândul lor, din nevoile prezente ale sistemului juridic românesc:

1. Gândire independentă/critică (manifestată în probleme profesionale, juridice; în înțelegerea rolului de magistrat; în înțelegerea societății românești și în autocunoaștere).

2. Integritate/cosistență cognitiv-morală, calitate personală care îi permite magistratului să se sustragă oricărui fel de influență asupra procesului prin care el caută/admite probe și deliberează,

3. Conștientizare socială și angajament, competența care-i permite magistratului să analizeze, să evalueze și să se angajeze creativ în reconstruirea modelelor (schemelor) după care se desfășoară practicile sociale curente legate de exercițiul profesiei de magistrat în sistemul juridic românesc.

4. Predispoziție pentru muncă intensă și învățare profesională continuă; autenticitate (identificare cu valorile profesiei de magistrat) și motivare intrinsecă a activităților profesionale

5. Comunicare clară și logică, receptivitate față de orice informație care ar putea îmbunătăți mesajul; autocontrol, caracteristici atitudiniale și temperamentale care definesc interacțiunea socială profesionistă, a magistratului de pretutindeni, așa-numitul „judicial temperament”¹. Acesta include bun simț, compasiune, hotărâre, fermitate, modestie deschidere, răbdare, calm și politețe, tact și înțelegere. Profesionalismul interacțiunii sociale a magistratului implică așadar absența aroganței, nerăbdării, afectării locvacității, irascibilității, arbitrarului, și tiraniei.

6. Conștiinciozitate, diligență, respect colegial, manifestate în efortul serios și constant de îndeplinire a îndatoririlor asumate sunt calitățile de fond ale dezvoltării **priceperilor de automanagement**. Aceste calități presupun constanță, perseverență și concentrare. Alături de ele **atenția și respectul arătat colegilor, încrederea în capacitatea lor de a contribui valoros la realizarea sarcinii** comune sunt baze ale dezvoltării priceperilor de **administrare a actului de justiție și de muncă în echipă**.

Sintetizând, putem spune că formarea în cadrul INM urmărește să creeze și să dezvolte următoarele calități și capacități ale auditorilor de justiție:

- *interpretarea și aplicarea dreptului în mod uniform,*
- *stăpânirea nu doar a normelor de drept ci și a tehnicilor specifice profesiei de magistrat, pentru dezvoltarea caracterului practic al formării,*
- *existența unei conștiințe a apartenenței la profesie, prin încurajarea coagulării grupului,*
- *existența unei deschideri europene, internaționale asupra dreptului,*
- *existența unei formări generaliste, cu accent pus pe sensibilitatea socială,*
- *promovarea unor relații profesionale cu celelalte profesii juridice și cu instituțiile statului, de natură să ajute actul de justiție,*
- *aplicarea unor principii de etică și deontologie profesionale,*
- *dezvoltarea inclusiv a unor abilități nejuridice specifice profesiei de magistrat.*

2.1.2. Conținutul formării inițiale oferite de INM

Definirea tipului de magistrat pe care INM dorește să îl formeze, corespunzător „Profilului magistratului în sistemul juridic din România”, conduce la definirea conținutului formării inițiale oferite de INM.

Se impune astfel îmbunătățirea curriculei, urmărind formarea auditorilor în conformitate cu **Profilul magistratului** în sistemul juridic din România, în consens cu cele trei principii identificate ca esențiale pentru această componentă a formării: formare practică, formare socială, formare

europăană, cele trei direcții imprimând direcțiile de dezvoltare ale acestei activități.

Stabilirea domeniilor de formare inițială se face anual pe baza:

- consultării magistraților, partenerilor acestora, societății civile,
- evaluării rezultatelor acțiunilor de formare organizate în anul anterior; evaluarea rezultatelor se face din perspectiva auditorilor de justiție, a formatorilor INM și a conducătorilor de instanțe și parchete unde au fost repartizați absolvenții INM,
- obiectivelor și priorităților pe termen mediu.

Stabilirea programei de formare inițială trebuie să țină cont de competența materială a instanțelor la care vor fi repartizați auditorii de justiție după absolvirea INM, precum și de competența judecătorilor stagiari, să urmărească oferirea unei perspective largi și nuanțate asupra vieții sociale, încurajarea menținerii unui spirit deschis în rândul viitorilor magistrați și să reflecte prioritățile ce decurg din contextul socio-politic în care își desfășoară activitatea INM.

Existența unei formări serioase, aprofundate și diversificate a celor selectați pentru a deveni magistrați presupune *stăpânirea nu doar a normelor de drept, ci și a tehnicilor specifice profesiei de magistrat, precum și existența unei conștiințe a apartenenței la profesie, existența unei deschideri europene, internaționale asupra dreptului, existența unei formări generaliste.*

Viitorii magistrați trebuie formați **în spiritul disciplinei judiciare**, fiind necesar ca aceștia să conștientizeze – așa cum arată Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza Beian împotriva României – că, deși **„divergențele de jurisprudență constituie, prin natura lor, consecința inerentă a oricărui sistem judiciar care se bazează pe un ansamblu de instanțe de fond având autoritate asupra competenței lor teritoriale”**, acestea nu trebuie să conducă la crearea unei diferențe de tratament între persoanele care se găsesc într-o situație identică prin ea însăși, întrucât **„această practică este în sine contrară principiului securității juridice, care constituie unul din elementele fundamentale ale statului de drept și contribuie la reducerea încrederii publice în sistemul judiciar”**.

Formarea auditorilor de justiție trebuie **focalizată pe crearea unei atitudini care să favorizeze acceptarea necesității unei practici unitare**, ca primă condiție a previzibilității dreptului, o componentă fundamentală a statului de drept.

Formarea inițială a viitorilor magistrați trebuie să urmărească formarea și dezvoltarea motivațiilor și aptitudinilor profesionale necesare pentru exercitarea profesiei de magistrat, dobândirea deprinderilor de redactare a actelor procedurale, folosirea în disciplinele studiate a argumentelor logico-juridice, așa cum rezultă acestea în special din jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Curții Constituționale, a Curții Europene a Drepturilor Omului și din doctrina juridică românească și străină, avându-se în vedere și aderarea României la Uniunea Europeană, precum și cerințele spațiului juridic european, interpretarea și aplicarea dreptului în mod uniform.

Formarea oferită de INM trebuie să urmărească dobândirea de către magistrați a:

- unor cunoștințe juridice aprofundate de drept substanțial național și internațional precum și de procedură, fără a repeta cele studiate deja în facultate, oferind o perspectivă practică asupra diferitelor instituții de drept,
- tehnicilor specifice profesiei de magistrat,
- unei gândiri logice, structurate,
- unei perspective europene asupra dreptului,
- conștiinței apartenenței la profesie și a unei deschideri către alte domenii ale vieții sociale,
- cunoștințelor necesare în domeniul limbilor străine de circulație internațională și al tehnologiei informației.

Dezvoltarea acestor capacități a magistraților presupune că formarea asigurată de INM trebuie orientată spre practică și spre *însușirea deopotrivă a cunoștințelor de drept și a tehnicilor specifice profesiei de magistrat*. Metodele pedagogice folosite în cadrul INM trebuie să pună accentul pe antrenarea în primul rând a logicii juridice.

INM este o școală profesională, în cadrul căreia accentul se pune pe aplicarea, din perspectiva unui magistrat, a cunoștințelor de drept dobândite în facultate.

Un magistrat trebuie să știe în primul rând: să audieze, să ceară probe, să înțeleagă psihologia diferitelor categorii de justiciabili, să aibă un comportament adecvat față de colegi, instituțiile partenere și justiciabili (în special față de martori și victime), să stabilească obiectivele unei expertize și apoi să-i interpreteze concluziile, să preleve, administreze și apoi evalueze probele, să redacteze un act jurisdicțional, să se orienteze cu ușurință într-un dosar etc.

În acest context, prelucrarea în cadrul programului de formare inițială, a unor cauze rezolvate de instanțele judecătorești este necesară, dar nu este suficientă. Este necesar ca viitorul magistrat să se poată orienta singur asupra tratamentului juridic corect, să fie pus în situația de a reacționa și gestiona o situație de criză.

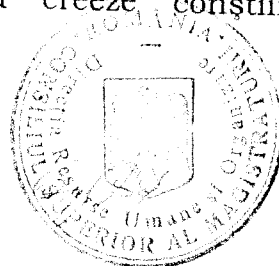
Obiectivul formării oferite de INM este crearea unor profesioniști ai dreptului.

Creșterea numărului de procese simulate, reducerea numărului de prelegeri în favoarea dezbaterilor, altenarea perioadelor de studiu cu cele de practică chiar în anul I sunt măsuri ce se apreciază ca fiind utile în realizarea acestui obiectiv.

Pe de altă parte, conținutul formării INM trebuie să urmărească formarea de *magistrați conștienți de identitatea lor profesională, care să fi dobândit conștiința apartenenței la profesie*.

A fi magistrat nu înseamnă doar a avea cunoștințe de drept și a avea capacitatea de a le aplica; presupune, de asemenea, existența unor valori comune, a unui mod de viață comun, a unei identități a profesiei.

Programa de formare inițială urmărește să creeze conștiința apartenenței la profesia de magistrat prin:

- studierea eticii și a deontologiei, a istoriei justiției, a principiilor fundamentale și valorilor comune pe care se întemeiază, a instituțiilor judiciare europene, a principalilor parteneri ai magistraților din sistemul justiției,
- organizarea unor acțiuni de formare împreună cu instituțiile responsabile cu formarea partenerilor magistraților din sistemul justiției (Centrul de Pregătire a Grefierilor, Institutul de Pregătire și Perfecționare a Avocaților etc.),
- crearea unor programe de cooperare cu instituțiile responsabile de formarea magistraților din țările europene precum și cu instituțiile judiciare europene.

Aderarea României în Uniunea Europeană impune magistratului român *să facă față problemelor legate de aplicarea directă a dreptului comunitar*, pe de o parte, iar, pe de altă parte, de modificarea pe care o suferă dreptul intern ca urmare a presiunii *jurisprudenței Curții Europene de Justiție și a Curții Europene a Drepturilor Omului*. Noua Constituție Europeană va deveni un instrument juridic extrem de important pentru judecătorul român.

Pentru a forma magistrați cu o deschidere europeană, internațională asupra dreptului este necesară perfecționarea conținutului formării inițiale pentru a se asigura :

- o formarea în domeniul dreptului comunitar, al dreptului internațional al drepturilor omului, instituțiilor judiciare europene,
- o inserarea în programa de învățământ a unei componente de drept comparat,
- o crearea unor programe de cooperare cu instituții responsabile de formarea magistraților din țările europene precum și cu instituțiile judiciare europene

Pentru a fi un bun magistrat nu e suficient să ai cunoștințe de drept. O viziune largă și nuanțată asupra vieții sociale precum și păstrarea unui spirit deschis sunt, în egală măsură, necesare. *Conținutul formării inițiale trebuie deci să urmărească formarea de magistrați cu o formație generalistă.*

Un bun magistrat are nevoie să perceapă corect diferite medii și situații ce caracterizează anumite categorii sociale, comunități defavorizate, situații ce sunt de natură a favoriza discriminări, grupuri vulnerabile sau dezavantajate etc. Viitorii magistrați trebuie să învețe că, pe lângă pronunțarea unei soluții legale și echitabile, trebuie să se îngrijească și de latura umană a justiției: să recomande victimei urmarea unor programe de recuperare care să prevină revictimizarea, să aleagă pentru persoanele condamnate programul de resocializare adecvat, să decidă, acolo unde este cazul, încadrarea martorului într-un program de protecție etc.

În plus, soluționarea unor tipuri de litigii, mai ales cele de natură economică, cele privitoare la criminalitatea informatică sau a cauzele cu minori și familie, cere existența unor cunoștințe de bază din domenii adiacente dreptului.

O preocupare constantă a INM o reprezintă accentuarea **componentei europene a formării inițiale**, reflectându-se atât în Planul de învățământ și în programele analitice, cât și prin alte activități în care sunt implicați auditorii de justiție și care au o pronunțată componentă europeană, reținându-se rezultatele pozitive ce se impun a fi continuate ale următoarelor programe:

- a) Programul de schimb desfășurat de către INM în parteneriat cu ENM (Școala de Magistratură din Franța), program de cooperare întemeiat pe o convenție bilaterală semnată între aceste două instituții,
- b) Stagiile desfășurate anual în cadrul Programului de Schimb între Autorități Judiciare al Rețelei Europene de Formare Judiciară (EJTN),
- c) Stagii și vizite de studiu la Curtea Europeană de Justiție de la Luxemburg; Vizite de studiu la Curtea Europeană a Drepturilor Omului,
- d) Concursul Școlilor de Magistratură din Europa, THEMIS,
- e) Conferințele internaționale având ca obiective crearea unui forum de discuție a modalităților de pregătire a judecătorilor și procurorilor în domenii de interes comun pentru spațiul juridic european, precum dreptul comunitar, drepturile omului, etică și deontologie profesională, relația justiție - mass-media și dezbaterile unor aspecte precum dezvoltarea de programe de studiu de drept comunitar, drepturile omului, etică și deontologie profesională.

Dezvoltarea de programe în colaborare cu partenerii europeni sau externi, precum și implicarea cât mai profundă a INM în proiectele dezvoltate de **Rețeaua de la Lisabona** și de **Rețeaua Europeană de Formare Judiciară (EJTN)** constituie o premisă importantă în vederea facilitării informării și a schimbului liber de opinii și bune practici profesionale între formatorii, magistrații și viitorii magistrați din diferite țări, în special din Uniunea Europeană, în vederea edificării unui spațiu juridic comun.

Promovarea și dezvoltarea de parteneriate între INM și instituțiile similare de la nivel internațional au făcut din INM o școală de magistratură cu adevărat europeană.

Consolidarea rolului INM în cadrul EJTN și Rețelei de la Lisabona prin asigurarea și suplimentarea fondurilor necesare participării la activitățile organizate de către aceste organizații, precum și dezvoltarea cooperării cu ERA (Academia de Drept European, Trier, Germania) și EIPA (Institutul European de Administrație Publică) constituie în acest context garanția unor programe de formare adaptate nevoilor spațiului juridic european.

Ca o continuare a acestor proiecte, care au făcut din Institutul Național al Magistraturii o instituție de formare cu adevărat europeană, se impune încheierea de noi protocoale de colaborare cu instituțiile similare din Balcani și dezvoltarea în parteneriat cu EJTN și Rețeaua de la Lisabona a Institutului European de formare a judecătorilor.

Consolidarea formării viitorilor judecători și procurori în domeniul drepturilor omului și dreptului comunitar reprezintă în acest context o prioritate și se impune a fi stimulată prin:

- Continuarea participării auditorilor de justiție la concursurile internaționale în domeniul drepturilor omului și dreptului comunitar,

- Organizarea unei competiții regionale anuale a Școlilor de Magistratură pe lângă centrul regional din Balcani,
- Organizarea de vizite de studiu pentru auditorii de justiție la CJCE și CEDO,
- Continuarea eforturilor pentru obținerea de burse internaționale pentru auditorii de justiție,
- Organizarea de concursuri de referate în domeniul drepturilor omului și dreptului comunitar,
- Creșterea numărului de activități extracuriculare cu dimensiune europeană deschise auditorilor de justiție (spre exemplu, culegeri de jurisprudență CEDO, CJCE)

INM își propune dezvoltarea unei politici de relații internaționale menite a spori reputația și a-i consolida statutul, sens în care se impune elaborarea unei **Strategii de relații internaționale a Institutului**.

Prezența INM la dezbaterile privind justiția, în cadrul Consiliului Europei și Comisiei Europene, astfel încât rolul și statutul său să fie recunoscute, precum și informarea și comunicarea interactivă și dinamică între INM, pe de o parte și EJTN și Rețeaua de la Lisabona, pe de altă parte, constituie obiective centrale ale acestei Strategii de relații internaționale a Institutului.

2.1.3. Metodele pedagogice folosite în INM

Atingerea obiectivelor ce țin de conținutul formării oferite de INM depinde, printre altele, de tipul acțiunii de formare ales precum și de metodele pedagogice folosite.

Astfel, este necesară o diversificare și adaptare a tipurilor de acțiuni la obiectivul specific urmărit. Este, de asemenea, necesară asigurarea unei politici a școlii în materie de metode pedagogice.

INM trebuie să contribuie la modernizarea procesului de învățare, stimulată de o bază materială modernă, prin:

- Scanarea materialelor didactice în scopul creării unor dosare virtuale și utilizării lor în sistem informatic,
- Organizarea de seminarii demonstrative în scopul însușirii de către formatori a tehnicilor de predare utilizând smart-board-ul,
- Generalizarea utilizării smart-board-ului în activitatea de predare,
- Autorizarea INM ca organizator de cursuri pentru obținerea ECDL și organizarea acestor cursuri pentru formatori și, opțional, pentru auditori,
- Utilizarea tehnicii informatice în scopul creării și utilizării în procesul de predare – învățare a unor documente de sinteză pentru fiecare materie de tip PowerPoint,
- Crearea de cursuri virtuale pentru auditori (ex: cooperarea judiciară internațională), cu posibilitatea participării și a auditorilor străini,
- Dezvoltarea Planurilor de învățământ pentru programele de formare specializată,
- Actualizarea modulelor de formare.

- Perfecționarea Programelor de formare specializată adoptate, având ca scop crearea unor competențe conforme normelor comunitare,
- Îmbunătățirea conținutului și creșterea prestigiului Revistei THEMIS

În cadrul INM, studiul dreptului trebuie realizat, în principal, dintr-o perspectivă practică: prin reproducerea în mod cât mai fidel a condițiilor în care își desfășoară magistrații activitatea, prin studierea dosarelor, în grupuri restrânse alături de practicienii care au lucrat la ele, prin procese simulate etc.

Consiliul Științific al INM stabilește politica INM în materie de metode pedagogice folosite și de criterii de evaluare a activității auditorilor de justiție, punându-se accentul pe capacitatea auditorilor de justiție de a interpreta și aplica dreptul.

Pregătirea teoretică și practică în cadrul școlii va alterna cu stagiile de practică în instanțe, parchete – atât în București cât și în alte orașe în care instanțele și parchetele își au sediul – precum și stagii la celelalte instituții din sistemul justiției.

Sub acest aspect, trebuie subliniată necesitatea extinderii rețelei de instanțe și parchete la care poate fi efectuat stagiul, date fiind și implicațiile financiare pe care efectuarea acestui stagiul într-o altă localitate decât cea de domiciliu le are pentru auditorii de justiție, în condițiile în care actualmente chiria acestora nu este decontată. De aceea, se impune intensificarea eforturilor privind identificarea și pregătirea ca tutori de practică a unor magistrați care să poată constitui veritabile modele comportamentale, contribuind astfel decisiv la conturarea profilului profesional și uman al auditorilor de justiție.

Având în vedere faptul că în primul an de studiu pregătirea profesională a auditorilor de justiție se axează pe aplicarea cunoștințelor dobândite în timpul facultății, un prim contact cu instanțele judecătorești și parchetele de pe lângă acestea este necesar pentru oferirea unei imagini complete asupra desfășurării activității magistraților.

În cel de al doilea an, de stagiul, se apreciază ca fiind utile, pe lângă stagiile de la instanțele judecătorești și parchetele de pe lângă acestea desfășurarea, pe baza opțiunilor depuse de auditorii de justiție, a unor stagii de practică la alte instituții care desfășoară activități jurisdicționale sau sunt implicate în funcționarea sistemului judiciar. Pe lângă instituțiile la care s-au mai desfășurat stagii în anii anteriori, se apreciază ca fiind oportun a fi desfășurate stagii la Avocatul Poporului, Uniunea Notarilor din România, Consiliul Concurenței, Curtea Constituțională, Oficiul Național de Cadastru, Administrația Națională a Penitenciarelor (ANP), Autoritatea Națională pentru Protecția drepturilor Copilului (ANPDC) ș.a.

De asemenea, vor fi efectuate stagii externe la Curtea de Justiție a Comunităților Europene de la Luxembourg, la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg, în cadrul EJTN, precum și în cadrul Rețelei de la Lisabona.

Pentru a asigura studiul dreptului dintr-o perspectivă practică, dar și pentru a încuraja cunoașterea principalilor parteneri ai magistraților, INM va organiza acțiuni de formare în cooperare cu instituțiile responsabile de formare ale respectivilor parteneri.

Politica de comunicare în interiorul INM va presupune consultarea auditorilor de justiție, alegerea și adaptarea metodelor pedagogice, personalizarea programelor de formare.

În ceea ce privește materialele reprezentând suportul de curs, INM trebuie să le pună la dispoziția auditorilor de justiție și, în general, tuturor magistraților atât în format electronic cât și sub formă de manuale tipărite. În acest context și având în vedere necesitățile sistemului juridic român, precum și carențele existente pe piața românească de carte juridică, INM va trebui să se transforme într-un producător de materiale de drept pe care să le pună la dispoziție auditorilor și magistraților, în mod gratuit.

În ceea ce privește formarea inițială, transpunerea practică a acestor principii presupune:

- restrângerea numărului de prelegeri în favoarea dezbaterilor, a acțiunilor de formare ce reproduc condițiile concrete de muncă ale magistraților,
- eliminarea metodologiei de examinare care testează abilitățile de memorare ale auditorilor și uniformizarea criteriilor de evaluare a activității acestora,
- alternarea perioadelor de stagiu cu cele de pregătire în cadrul școlii,
- creșterea numărului de formatori cu normă întreagă,
- cooptarea în statul de funcții a unui pedagog și formarea formatorilor,
- organizarea mai multor acțiuni de formare în cooperare cu instituțiile de formare a grefierilor și avocaților,
- definirea unei politici de comunicare în cadrul școlii între formatori și auditori,
- transformarea bibliotecii INM într-un centru de resurse juridice.

2.1.4. Formatorii INM

Formatorii INM sunt **recrutați, de regulă, din rândul magistraților**, fără a exclude însă prezența unor cadre universitare, a altor practicieni ai dreptului.

Statutul formatorului INM își propune definirea exactă a cerințelor specifice, a criteriilor de selecție și procedurii de selecție, evaluare și revocare a formatorului, în scopul asigurării transparenței acestei proceduri.

Acest document ar trebui să contribuie la consolidarea încrederii magistraților în obiectivitatea acestui tip de selecție a celor mai buni profesioniști în domeniul dreptului.

Politica INM în materie de formatori trebuie să reflecte următoarele principii:

- Asigurarea uniformității metodelor pedagogice și a criteriilor de evaluare a activității auditorilor de justiție impune creșterea numărului de formatori cu normă întreagă, prin angajarea unui număr de 12 astfel de formatori, astfel încât până în anul 2010 să existe cel puțin un formator cu normă întreagă pentru fiecare disciplină,

- Recrutarea formatorilor trebuie să se facă urmând o procedură publică, transparentă, obiectivă și ferită de ingerințele puterii executive, în conformitate cu strategia de recrutare a formatorilor INM, aprobată prin Hotărârea nr. 613 din 13 septembrie 2007 a Plenului CSM,
- Formarea formatorilor în domeniul tehnicilor pedagogice,
- Întărirea departamentului de exploatare a tehnologiei informației.

Sub aspectul perfecționării personalului de instruire, unificarea practicii judiciare reprezintă un obiectiv strategic, poate cel mai important în contextul actual, al tuturor documentelor programatice și strategice ale sistemului judiciar.

Implicarea formatorilor INM în identificarea pe fiecare materie a problemelor de practică neunitară prin participarea unui reprezentant al catedrei la întâlnirile având ca tematică practica neunitară, organizate de Consiliul Superior al Magistraturii, ar putea constitui veriga lipsă dintr-un mecanism care, fără a fi lipsit de rezultate (subliniate, de altfel, de către Comisia Europeană), este perfectibil și susceptibil de noi valențe.

În vederea atingerii obiectivului fundamental al INM astfel detaliat mai sus și ținând cont, pe de o parte, de elementele specifice modului de funcționare a Institutului, iar, pe de altă parte, de atribuțiile care revin conducerii acestuia în domeniul formării inițiale, în conformitate cu Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu Regulamentul de organizare și funcționare al INM, aprobat prin Hotărârea Plenului CSM nr. 127/01.03.2007, modificat prin Hotărârea Plenului CSM nr. 81/24.01.2008 și cu celelalte acte normative relevante, una dintre **direcțiile principale de acțiune pe care și le propune conducerea INM în domeniul formării inițiale în perioada martie 2008 - martie 2011 o reprezintă implicarea Institutului în demersurile de identificare, dezbateri și soluționare a aspectelor de practică neunitară și stimularea și dezvoltarea mecanismelor de uniformizare a conținutului formării inițiale.**

2.1.5. Resursele materiale și de personal necesare

Sporirea atribuțiilor INM legate de recrutarea și cariera magistraților, creșterea numărului de formatori cu normă întreagă, diversificarea formelor de pregătire profesională oferite, transformarea bibliotecii INM într-un centru de resurse juridice presupun resurse materiale și de personal adecvate:

- creșterea numărului de posturi la INM,
- sporirea fondurilor bugetare alocate,
- extinderea spațiilor de învățământ din clădirea în care își desfășoară activitatea,
- extinderea spațiilor de cazare la centrele regionale de pregătire a magistraților,
- întărirea departamentului de exploatare a tehnologiei informației.

Asumarea Setului de indicatori de performanță a calității actului de justiție, elaborat sub egida Proiectului PHARE/2005/017-553.01.02 ca metodă standardizată de evaluare a performanței în activitatea proprie a INM

constituie o prioritate din perspectiva optimizării calității acestuia, având în vedere că a evalua înseamnă primul pas spre a progresa.

2.2. Măsuri de implementare

Pentru realizarea obiectivelor formării inițiale se impune luarea, între altele, a următoarelor măsuri:

- Consolidarea parteneriatelor cu instituții și organizații naționale/internaționale cu atribuții în domeniul formării inițiale și atragerea de noi parteneriate;
- Intensificarea relațiilor cu facultățile de drept;
- Îmbunătățirea continuă a procesului de management și administrare a activităților de formare inițială desfășurate de INM, prin adaptarea continuă a acestora la cerințele beneficiarilor și la standardele internaționale în materie de formare, inclusiv prin inventarierea domeniilor de formare, a grupului țintă pentru fiecare domeniu, precum și prin elaborarea metodologiilor de predare;
- Elaborarea unui Statut al auditorului de justiție;
- Elaborarea unui Statut al tutorelui de practică;
- Elaborarea unui sistem de evaluare a formatorilor operațional;
- Optimizarea metodei de selecție a auditorilor de justiție prin revenirea la sistemul anterior de evaluare, prin reintroducerea subiectului „speță”;
- Creșterea numărului de formatori cu normă întreagă ai INM astfel încât, la sfârșitul anului 2010, să existe câte un formator cu normă întreagă pentru fiecare dintre disciplinele obligatorii prevăzute în Planul de învățământ;
- Transformarea bugetului INM într-un buget autonom, astfel încât să se creeze posibilitatea suportării, de către INM, a cheltuielilor ocazionate de participarea auditorilor de justiție și a absolvenților Institutului la burse, stagii, vizite de studiu și schimburi de experiență externe;
- Creșterea numărului de auditori de justiție și absolvenți ai INM participanți la stagii, vizite de studiu, burse, programe de schimb de experiență și competiții internaționale;
- Extinderea programelor care vizează asigurarea unei formări pluraliste și dobândirea cunoștințelor în domenii adiacente dreptului; accentuarea, în cadrul formării inițiale, a cunoștințelor dobândite la cursuri care vizează dezvoltarea abilităților nejuridice specifice profesiei de magistrat (managementul dosarului, tehnici de audiere a părților, de redactare a actelor jurisdicționale, relația cu președintele instanței/prim-procurorul parchetului, relația cu mass-media, relațiile cu ceilalți magistrați).